

"Stadsbudet Säker" ^{Östg.} dec. 49

och andra boxholmsoriginal

Alltid har det funnits och alltid kommer det att finnas människor som så att säga har sin egen stil och skiljer sig från mängden, de så kallade originalen. I Boxholm fanns under 1880—1890-talen några sådana särmänniskor. Dessa liksom övriga sockenbor levde ett hårt och strävsamt liv. Vid den åsyftade tiden hölls torghandeln på Gamla torget vid brukskontoret och salustånden stod då ända ut på Storgatan mot häcken till nuvarande tjänstemannabostaden "Groggetorp". Den som vid denna tid vandrade kring bland stånden en lördagsförmiddag kunde knappast undvika att stifta bekantskap med "stadsbudet Säker", en man i 60—70-årsåldern som från Åsbogårdarna Slästorp m. fl. gått den omkring 1 mil långa vägen till torget i Boxholm. Han gick inte bara för egen del utan hade många uppdrag att utföra för bönderna i sin hemtrakt. Till Boxholm medförde han smör och ägg, som såldes både i hemmen och på torget. På en kraftig käpp som han bar över ena axeln hängde han ett par korgar. I den ena korgen fanns 8—10 skålpund smör och i den andra 6—7 tjog ägg. När "Säker" sålt sina produkter fyllde han korgarna med varor som han fått

i uppdrag att köpa hem åt sina uppdragsgivare. Namnet Säker hade han fått för det sätt på vilket han utförde sitt värv. Han hade alla uppdrag som skulle utföras i Boxholm i minnet och sålunda aldrig några anteckningar.

Vid samma tid som Säker vandrade omkring i Boxholm började också Boxholms första postbud. Postkontoret var då inrymt i ett rum på andra våningen i Lagerholmen. Postbudet ifråga var en gammal icke läskunnig kvinna som hette Lovisa Grönberg. Brevskörden var ju icke så omfattande som i våra dagar, men Lovisa Grönberg var handikappad genom att hon icke kunde läsa adresserna på försändelserna. När hon hämtat breven, som hon bar i en korg, från postkontoret blev hon först visad till den adressat som låg närmast posten. När hon så kom dit fick man där söka reda på närmast boende brevmottagare och så fick hon vandra från stuga till stuga. För sitt arbete sågs det att hon hade något öre per brev.

En annan märklig kvinna var Mor Lessing. Den gamla bodde i Gamla spikboden. Bruket att om söndagarna gå till kyrkan var då allmänt bland dem som hade kraf-

ter och möjlighet därtill. Mor Lessing hörde till dem som av äldre ej orkade gå den långa vägen till Ekeby kyrka. Kyrkvägen gick då genom Österskogen — den nuvarande skogsvägen, som nu börjar vid det nya egnaheomsområdet. Trots att Mor Lessing inte orkade gå till kyrkan ville hon hjälpa de andra kyrkvandrarna, och vintertid skottade hon väg för dem ända ut till den så kallade Kavlebron, som ligger närmare 1 km. ut i skogen. Sådant var den kvinnans särdrag.

För att återgå till männen så kan Bygren, vapenhantverkare och "klok gubbe" nämnas. Bygren reparerade smedernas jaktögon och botade sjukdom. Hans specialitet var "skerva", engelska sjukan och tandvärk. Bygren hade anseende som en ganska skicklig medicinman.

Vid botande av "skerva" bands en ulltråd om den sjukes handled. Något här och en del av naglarna klipptes bort och blandades, varefter Bygren läste någon formel och det bortklippta kastades i Svartån. Han kunde också bota tandvärk. Även här var besvärjelse det viktigaste i behandlingen; i en del fall täljde han en träpinne som han sedan använde till att peta i den värkande tanden tills dess att blod flöt. I andra fall åter borades det ett hål i ett träd och under besvärjelse av olika slag slogs en plugg i hålet och tandvärken var av någon anledning borta. Om man fullt och fast trodde på helbrägdagörelsen. Var det så att ett litet barn i familjen skrek så skulle man bara ta makens byxor och hänga dem på dörrlåsen och ungdomen blev lugn. För sin "doktorverksamhet" fick Bygren mat och kaffe! de hem han gjorde sina besök.

En annan originell herre var en vandringsman som i dagligt tal alltid kallades Presidenten. Dekorerad med lock, efter gamla cigarrlådor, med vackra bilder och blanka knappar i rocken kom Presidenten då och då vandrande till Boxholm, där han hade sina vänner bland smederna, som ömsom gycklade med honom och ömsom hjälpte honom tillrätta med mat och dryck.

KAVO

Originalen Säker på Boxholms torget.